

Oroszországból hazaérkezett és oroszországi táborokban levő munkaszolgálatosok névjegyzéke

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

VI. ÉVFOLYAM, 45. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 NOVEMBER 4.
5700 CHESVAN 2.

Sztálin békeszózata és a béke országa

Az utolsó hét — de tulszás nélkül mondhatjuk: az utolsó idők — legnagyobb horderejű megnyilatkozása volt Sztálin békenyilatkozata, amely világ-szerte megerősítette a béke láborát. Sztálin, aki ritkán szokott megszólalni és csupán a legfontosabb problémák eldöntésénél, a legdöntőbb pillanatokban hallatja szavát, egyfelől teleplezte az imperialista kardesörteit, a háborus uszítók és a profitor vágyó hadseregszállítók törekvéseit, másfelől pedig megvilágította azokat a módokat, amelyekkel a világ kijuthat a mai politikai és gazdasági bizonytalanságból, a rettenetes zsákutcából. Minden becsületes ember hálája és tisztelete fordul a béke ügyét nagy szilárdsággal és következetességgel képviselő Sztálin felé. A békenyilatkozatot hálaosan fogadók, minden politikai, faji és vallási keretlet túllépő tömegek sorában ott vannak a zsidók is, akik a második világháború során mindenkinél többet szenvedtek és akik mindenkinél jobban vágyanak végre békés életre. Határozzák zsidót gyilkoltak meg a második világháború éveiben Hitler hordái, és hogy nem tudták megölni minden európai zsidót, az csak azon mulott, hogy a Vörös Hadsereg minden elképzelhető erővel előretört, s a gyors előrenyomulás — a lemaradástól való félelem következtében — fokozottabb hadműveletekre serkentette a nyugati felszabadító csapatok mindaddig állandóan fékező főparancsnokságait is.

Érthető tehát, hogy nincs senki, aki nálunknál jobban vágygék a békére és többet imádkoznak a békéért. Csak

Ilja Ehrenburg két jóslata

Irta: SÓS ENDRE

I.
Most, hogy előttünk fekszenek a külföldi napilapok és folyóiratok is, tudjuk csak igazán megítélni: mennyire helyesen tettük, amikor vezércikket írtunk Ilja Ehrenburg vezércikkéről és nyomatékosan felhívtuk erre a nem-mindennapi megnyilatkozásra a legszélesebb rétegek figyelmét. Ma már láthatjuk, hogy Ilja Ehrenburg utmulatásának mindenütt rendkívüli visszhangja támadt. A párisi nagy zsidó „hebdomadaire“, a *Droit et Liberté* két teljes oldalon ismerteti a cikket és azután felszólítja olvasóit: küldjék be megjegyzéseiket! A bécsi *Neue Welt und Judenstaat* ugyancsak bőven tárgyalja Ehrenburg cikkét és rámutat a világhírű szovjet író egyik régebbi munkájára is. Az erdélyi zsidóság központi lapja,

hosszu béke, csak tartós béke hozhatja helyre felzaklatott ideginket. Csak a béke hosszú, tartós időszakában tudjuk felépíteni lerombolt otthonainkat. Akik annyit szenvedtek, mint mi szenvedtünk, megértik, hogy feltétlenül békét akar, és minden hátsó gondolat nélkül a békéért harcol az a Szovjetunió, amelynek hatalmas területeit pusztították el, sok városát és falvát égették fel, rengeteg gyárat és tanját dulták fel a híflerista rabtók. A Szovjetunió békét akar, hogy ellássa a horogkeresztes bandák pusztí-

az *Egység* ismételtlen méltatta a — talán nem tulsz, ha így mondjuk — történelmi dokumentumnak tekinthető tanulmányt. Ilyen körülmények között nem lesz felesleges, ha mi is visszatérünk Ilja Ehrenburg cikkének egy-két szempontjára, mert igen lényegesnek tartanánk ezeknek a szempontoknak a magyar zsidóság körében való tudatosítását.

De mielőtt visszatérnénk magára a világszerte feltűnést keltő cikkre, tekintsünk egy pillanatra arra a régebbi Ilja Ehrenburg-munkára, amelyet a bécsi *Neue Welt und Judenstaat* emlékeztetünkbe idéz.

1930-ban jelent meg Ilja Ehrenburg furcsa, barokk hangzású című könyve: *Julio Jurenito és tanítványai*, *Monsieur Delhaie*, *Mister Cool*, *Karl Schmidt*, *Ercole Bam-*

bucci, *Alexej Tischin*, *Ilja Ehrenburg és Ayscha néger rendkívüli kalandjai a béke, a háború és a fortadalom napjában*, Párisban, Mexikóban, Rómában, Szenegálban, Moszkvában, Kinesmában és más helyeken, valamint a Mester véleményei a fűtűlésről, életéről és halálról, szabadságról, sakkjátékról, zsidókról és néhány más dologról.

Milyen műfajhoz tartozik a — nevezzzük röviden — *Julio Jurenito*? Regény? Napló? Tanulmány? A bécsi zsidó lap egy kis blaszfémiaival „a Próféta egyik apokrif könyve“-nek minősíti. Szellemes meghatározás!

Ilja Ehrenburg csakugyan prófétának bizonyult a *Julio Jurenito*-nak, a kapitalista társadalom e pokoli szatirájának lapjain. Az események igazolták jóslatait.

tásainak nyomait és folytassa a szocialista tervgazdálkodás nagyszerű munkáját.

Sztálin nagyszerű békenyilatkozata kevéssel azelőtt hangzott el, hogy a Szovjetunió, a béke országa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31. évfordulóját ünnepli. Ez az évforduló is békeévforduló. A szocialista dolgozók új országa annak idején azzal indult el útjára, hogy békét kötött és kiragadta a népet abból a háborúból, amelybe a cárizmus taszította. És azóta is béke, béke és béke volt a Szovjetunió politikájának fő-

motiouma. Béke kifelé és béke befelé.

A Szovjetunió megvalósította — a lenini-sztálini nemzetiségi politika módszerével — a nagy és kis nemzetek testvéri együttélését. S a nagy és kis nemzetek belső testvéri együttélésének megteremtésével példát szolgáltatott a világnak az összes nagy és kis nemzet testvéri együttműködésére.

Sztálin békenyilatkozata és a Nagy Októberi Szocialista Forradalom közepette született Szovjetunió békeakarata reménnyel tölti el a világ népeit.

Ára 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

II.

„A Mester egyszer így szólt
Alexej Spiridonovicsnak — *Írja
Ilja Ehrenburg:*

— Ma jól dolgoztam. Az ügy

halad. Most kicsit pihenhetek
és elbeszélgethetünk. De előbb
átadom annak a meghívónak a
szövegét, amelyet az Unió
Nyomdába kell vinned. Ime, a
szöveg:

A közeljövőben látható a zsidók ünnepélyes kiáltása Bu-
dapestben, Kievdében, Jaffában, Algirban és sok más helyen.

A műsor a tisztelt közönség által már régen kedvelt tradi-
cionális pogromokon kívül az idő követelményeinek megfelelő
produkciókkal is tartalmaz. Látható a zsidók elégetése, a zsi-
dók élve-eltetése, a föld megöntözése zsidó vérrrel, továbbá
mindazok az új módszerek, amelyekkel „az országok megtisz-
títhatók a gyanus elemektől”, stb., stb.

Meghívjuk az érsekeket, püspököket, archimandritákat,
angol lordokat, római patriciusokat, orosz liberálisokat, fran-
cia újságírókat, a Hohenzollern-ház tagjait, az előkelő görü-
göket és mindenkit, akinek ideje és kedve van.

A helységet és az időt még később közöljük. Belépődíj
nincs!

— Mester, — kiáltott Alexej
Spiridonovics — ez lehetetlen!
Nem történhetnek ilyen alja-
ságok a huszadik században!
En, aki Mereskovszkijt olvas-
tam, nem vihetelem ezt a nyom-
tatványt az Unió Nyomdába!

— Tévedsz, ha azt hiszed,
hogy a kettő nem jár meg egy-
mással. Lehet, hogy két év
mulva látod majd, hogy Meres-
kovszkij olvasói ott tolongnak
az ilyen produkcióknál...

Ilja Ehrenburg nem tulzott,
1930-ban Mereskovszkij olva-
sói valóban ott voltak — nem-
csak, mint nézők, hanem mint
közreműködők — azoknál a
rendezvényeknél, amelyeket
Julio Jurenito „meghívója”
felsorolt. És minden-minden
bekövetkezett: a zsidók elége-
tése, a zsidók élve-eltetése,
a földnek zsidó vérrrel való
megöntözése, a „gyanus ele-
mek” kiáltása, stb., stb., Bi-
zony, a „salóbbi”-k sem ma-
radtak el. Ilja Ehrenburg
pokoli színjátékot képzelt el
1930-ban. És 1933-tól, Hitler
uralomra jutásától kezdve po-
koli színjáték tanuja, vagy
szereplője lehetett a világ
minden elője.

III.

Ilja Ehrenburg nem azért
jósolt ilyen jól, mert bőséges
fantáziája, öserővel megáldott
tehetség, hanem egészen más-
ért. A Julio Jurenito lapjain
jelentkezett prófécia — nem
is prófécia. Aki 1930-ban
megjósolta a budapesti, kevi,
algiri és másutt lezajló po-
gromokat, aki rámutatott a be-
következő szörnyűségekre, az
Auschwitz-félékre és más-
fajta tömegöldöklésekre, az
nem tett mást, mint marxista
azemmel nézte az erőviszo-
nyok alakulását, a kapitaliz-
mus válságát, a világ fejlődé-
sét.

A nem-marxisták, mivel a
felszínen mozogtak, csak tü-
neteket láttak. S mivel tüne-
ket láttak, tüneti alapon akar-
ták kezelni a kérdést. Azt gon-

dolták, hogy egy kis ellenpro-
pagandával és néhány „so-
ciális olajseppel” mindent el-
lehet intézni. A marxisták —
az Ilja Ehrenburg-hoz hasonló
képzettségű marxisták — ter-
mészetesen tudták, hogy a
kapitalista világrend géganti-
kus végvonaglásában feltétle-
nül sor kerül az antiszemitiz-
musra, az ostobák szocializ-
musára is, mert a kapitaliz-
mus, mielőtt átadja helyét a
fejlettebb világ fejlettebb ter-
melési rendszerének, uralma
bármilyen rövid prolongá-
lása habszós nélkül feláldozza
azokat, akiket aránylag a leg-
könnyebb vágóhídra vinni: a
zsidókat.

Ilja Ehrenburg jól látta a
dolgokat. Ilja Ehrenburg jól
vizsgázott tisztánlátásból.
Éppen azért nem szabad és
nem lehet kétségbevonni mo-
stani tisztánlátását sem. Ilja
Ehrenburg nem üres szóla-
mokkal játszott, amikor fig-
yelmeztette a világ zsidósá-
gát, hogy mindenütt támo-
gassa a haladó irányzatokat
és mindenütt tegyen meg min-
dent, amit tud, a haladás
diadalra jutása érdekében.

IV.

A nagy szovjet író nem
kommunista propagandát mű-
velt. A nagy szovjet író nem
mondta, hogy minden zsidó
siessen a kommunista pártba.
Az olyan marxista-leninista,
mint Ilja Ehrenburg, tisztában
van azzal, hogy a kommunista
pártok és a baloldali munkás-
pártok „écsapatok”, amelyek-
nek nincs szükségük kellően
nem-képzett, vagy osztály-
szempontból nem-kíváncsi
elemekre.

Ilja Ehrenburg azt követeli
a világ zsidóságától, hogy

bárhon él és bármilyen hely-
zetben van, ne feledkezzen
meg az antiszemitizmus igazi
gyökereiről és okairól, a mo-
nopolkapitalizmus és hitleriz-
mus kapcsolatairól, továbbá
arról, hogy a neofasizmus ör-
döge egyáltalán nem alszik a
kapitalista gazdasági rendszer
területeire eső országok egyi-
kében sem. Ilja Ehrenburg-
nak ezt a megállapítását ala-
támaszthatjuk a National Je-
wish Monthly-nak, a B'nai
B'rith folyóiratának legutóbbi
számával is. Akik nem akar-
nak hinni a szovjet vélemény-
nek, higgyenek az amerikai
orgánium elszomorító állita-
sainak!

Mit ír a National Jewish
Monthly?

„Hitler él” — olvassuk a
a lap vezércikkének címeiben.
A lap persze nem arra gon-
dol, hogy a „Führer” valahol
az öserdőben bujkál, mert
sikerült egy tengeraltjárón
Amerikába szöknie és ott
partraszállnia. Ó, nem! A Na-
tionnal Jewish Monthly más-
képp értelmezi azt az állítást,
hogy „Hitler él”. Arra céloz
ezzel a fejbeverő címevel, hogy
Amerikában a hitleri szellem
egyre több helyen jelentkezik.

Mi bizony nem csodálko-
zunk, hogy Hitler immár
Amerikában is él. Mi, akik
marxisták vagyunk, természe-
tesnek tartjuk, hogy Ameri-
kában a monopolkapitalizmus
a hitlerizálódás bizonyos faj-
táját alakítja ki.

De más „esetek” is bizo-
nyítják, hogy: „Hitler él”.
Aki végigolvasta az Új Élet
legutóbbi számában a lapkivá-
gások és levelek „csokrát”,
ha nem marxista, összezsapla
a kezét: „Hát ez is lehet?”
Igen, ez is lehet! És még sok-
kal különös dolgok is lehetnek!
Ha... Ha a reakció és hala-
dás világházküzdelmében áll, vagy
ott felülkerekednek a sötétség
lovagjainak rémuralma.

V

Jó lesz, ha minél többen
emlékeztükbe vessük Ilja Eh-
renburg szavait! Jó lesz, ha
minél többen Ilja Ehrenburg
utmutatása szerint cseleksze-
nek!

Talesz, t'filin, új héber naptár,
héber könyvek, vétel, eladás
Jahrzeittábla-készítés

Ungár Mór király-u. 17. l. 4.

vétel — eladás
Király-utca 14.
UNGÁR Rákóczi-út 42.

Emlékműavatás a Bethlen-téri
templomkörzetben

Vasárnap délelőtt avatták a
Bethlen-téri templomkörzet tem-
ploma előtt lévő kertben, a
munkaszolgálatban és deportá-
lásban elpusztított mártírok
emlékművét. A kegyetes ün-
nepesség a templomkörzet ének-
karának énekével kezdődött,
majd Korányi József üdvözlötte
a Bethlen-téri templomkörzet és
az emlékbizottság nevében a
megjelenteket. „Legyen ez az
emléktábla örök szemrehányás
a gonoszok felé, akik ezeket a
mártírokat megkínálták” —
mondotta. Katz Izrael kántor
szóllárokat énekelt, majd dr.
Schwartz Benjámin, a körzet
rabbija mondotta el nagyhatalú
avatóbeszédét. „Siralom a gyer-
mekeket, akiket tanítottam isle-
nre, a fiatal párokat, akiket
én eskettem a templomban,
hogy elinduljanak egy szép és
boldog élet felé. A papi szó
kevés e nagy fájdalom meg-
vigasztalására, amely eltölti a
testvérek és rokonok lelkét e
pillanatban, az Isten maga vi-
gasztaljon meg benneteket.” Ez-
után több felszólalás hangzott
el. Schnürmacher Zoltán főkán-
tor megrázó erővel énekelt el
az El Molé Rachamimot, majd
a közönség elmondotta a Kad-
dist. Schwartz Imre átvette az
emléktáblát, ezután az énekkar
elénekelte a Himnusz és a
Hatikvát.

A MAGYAR CIONISTA SZÖVET-
SÉG, folyó hó 3-tól új helyisé-
gbe,

V., Nádor-u. 14. sz.
alá költözött.

A Szarvasi Aut. Orth. Hitközség

a deportálásban és munkaszol-
gálatban elhalt

MARTIRJAINAK

a temetőben emelt

EMLEKMŰVÉT

november 14-én, d. u. 2 órákor
avaltja fel.

Jó és olcsó

függönytartó,
képkeretek

nagy választékban.

Szécsényi

VII., Bethlen Gábor-utca 7. sz.
Telefon: 224—288.

REKORD-BOY

ÁRUSZÁLLÍTÓ- ÉS KÜLDÖNC VÁLLALAT

Budapest, VI., Paulay Ede-u. 7-9
Telefon: 427-402

Gyors, Pontos,
Megbízható!

Mindent garanciával elintézt!

Gyermekágy, gyer-
mekbutor, játékaru Vicánál
Nagyatádi Szabó-utca 50.

Szőnyegek

Husz százalékkal csökkenteni kellett a JOINT gyermekotthonainak élelmszerellátását

II.
(S. E.) Az Új Élet legutóbbi számában beszámoltunk a JOINT Aggokotthonairól. Most a Gyermekotthonok munkáját ismertetjük.

★

A gyermekotthonok élelmezési ellátása mindenütt jó. Ott is, ahol a helyiség — mint később majd látjuk — súlyos kifogásokra ad okot. Pedig

megfelelő anyagi eszközök hiányában redukciókat kellett alkalmazni a gyermekek élelmszerellátása terén is.

Elkerülhetetlen volt a 20 százalékos ellátási csökkentés.

Kalászfutó-utca és Cinege-ut

A Kalászfutó-utca 6-8-as gyermekotthonban az ortodox kisfiúk és kislányok vannak.

Itt is megfelelő a gyermekek elhelyezése. De azért sokat lehetne tenni annak érdekében, hogy a belső berendezés „meglegb hangulatot” árasztson. (Pénz, pénz és pénz!)

A Cinege-ut 10-es számú ház most üres.

Az a 13 holdas parkban lévő épület, amely az év tavaszán a Zsidó Világkongresszus gyermekotthona volt, a főváros legszeiben berendezett gyermekotthonai közé tartozik.

Rövidesen új gyermek-transzportot kap. Nyáron gyermekültetésre használták fel. (Részben itt, részben Deszken ültették a levegőváltásra és kondíciójeljavításra szoruló budapesti zsidó gyermekek.)

A Tárogató-úton pénzhiány miatt félbehagyottak az átépítési munkálatok

A Tárogató-ut 2-es számú épületben, amely eredetileg a Kereskedők Menháza volt, 120 gyermek talál elhelyezést. Ezt a gyermekotthont a lelkész Spitzer Zoltán vezeti, aki

elpanaszolja, hogy milyen rejtélyes nehézségekkel küzdenek — az anyagi eszközök elégtelensége miatt — megküzdnek.

Berger Endre, a JOINT intézményügyi osztályának gazdasági csoportfőnöke hozzátette, hogy 110.000 forint kellett volna a szükséges munkálatok elvégzéséhez, de a JOINT központi vezetősége, nem tudta ennyi pénzt folyósítani és a munkálatok megálltak.

Hányzik a kert kerítése és így a gyermekek — ha a nevelők kislát felreznének — könnyen kiszaladnak az utcára, ahol veszélyeztetik életbiztonsá-

gukat a száguldó autók. (A kerítést meg kell csinálni!)

Egy-két teremben hiányoznak az ablakok. (Itt az őszi hidegek az éjszakáit!)

Sok gyereknek nincs ruhaszekerénye. 5-6 gyerek csufolódik össze egy tanulóasztalnál. (Otthonosabbá kell tenni a gyermekek életét!)

120 gyermekhez kevés a 6 nevelő is,

akik közül 1 mindig szabadnapos.

„Nehezen gyógyulnak a gyermekek sebei“

A Búcska-utca 58/b. számú gyermekotthonban 14-18 éves fiúk és lányok vannak. Tanoncok és diákok, akik testvéri közösségben élnek.

Az innen kikerülők között ismeretlen a fizikai és értelmi munkások megkülönböztetése.

Ebben az otthonban is nagy hiányok tapasztalhatók. Schweid Józsefné gazdasági vezető megmutatja, hogy a legtöbb gyermeknek nincs külön szekrénye, hogy milyen hiány van tányérokban és poharakban. (Poharak helyett

használt konzervdobozokból isznak a fiúk és lányok,

ami semmiképp sem fokozza az otthoniasság légkörét.)

Pedig ezeknek a nagyfiúknak és nagylányoknak nagyon kellene egy kis melegség, mert — mint Munkácsi Noémi pedagógiai vezető elmondja — többnyire

szeretlélányban szenvednek és még mindig nagyon sebzettek.

Akadnak közöttük, akik képzelt helegségekre mennek ki... Csoda? Hiszen a legtöbbben mindenkiüket elvesztették. Vannak olyanok, akik látták, amikor a fasiszták szüleiket agyonlőtték.

Az egyik fiú megmutatja a könyvtárát. Ott látjuk Lenin és Sztafn műveit is.

Mind a fiúk, mind a lányok kultúrára szomjasak.

— Nem láttam egyiktől sem — mondja Munkácsi Noémi — ponyvakönyveket. Legtöbbjük feltűnően jóízűek. Ha a sebek begyógyulnak, értékes tagjai lesznek az új társadalomnak.

Igy is van. De ahhoz, hogy a sebek begyógyuljanak, megfelelő környezet kell.

Ehhez a megfelelő környezethez hozzátartoznak az otthon melege is.

Reméljük, hogy a külföldi zsidóság áldozatkészége elősegíti az otthonok melegének megteremtését is.

Reflexiók a „Hiradó” válaszára

Írta: dr. Herskovits Fábián

A Joint dolgozóinak Hiradó címen megjelent legutóbbi lag-értesítője foglalkozik az Új Életben hetekkel ezelőtt megjelent „Udvariassági versenyt a zsidó intézményekben” című cikkemmel. A „Hiradó” válaszával kapcsolatban mindenekelőtt hangsúlyozni szeretném, hogy egyrészt cikkem megírásánál nemcsak a Jointra gondoltam, másrészt soraimnak szempontja semmiesetre sem az volt: „akinek nem inge, ne vegye magára”, hanem ellenkezőleg: akinek viszont inge, mindéggyik, kivétel nélkül magára vegye, de alaposan.

Különbös, hogy a Hiradóban megjelent nyilatkozat háromszor is megismételve, állakinosítással vádol, holott soraimnak időzést így kezdte: „tiszteliet a kivételnek, sbb. stb.” Ez a kijelentés minden világos beszédet érő ember számára kétségtelenül teszi, hogy nem állakinosítottam. Másrészt viszont a Hiradó nyilatkozatából is elismerik, hogy a helyzet nem fehérik tejfel, amennyiben: „történelmek sérelmek, felmerülhetnek méltánytalanságok, előfordulhat, hogy valamely dolgozóknak helytelenül lép fel...” Nyilvánvaló, hogy a hibák százalékának index meghatározása körül van a vita. Az én kedvezőtlenebb százaléku és ajánlatos technikával állakinosításnak minősített információimmal szemben a nyilatkozattevők azt hangsúlyozták, hogy a hibák elenyésző százalékaiban tapasztalhatók csupán. Legnagyobb örömmel olvastam ezt a kijelentést és még nagyobb lesz örömöm, ha ezt a jogosan rászorult gyakorlatban is hiánytalanul érzik majd.

Ugyanazok nyitott kapukat döngölnek a Joint dolgozóinak nyilatkozattevői, amikor nagyon helyesen elítélik, hogy: „a magyar zsidóság, amely négyben hajlandó volt elesett hit-testvéreinek anyagiilag segítségére lenni, a Joint támogatás megindítása óta egyszerűen kérésre rendezkedtek be. Ez a morálisnak nem éppen mondható felfogás odáig fajult, hogy nagyon gyakran nemcsak jogtalanul kéri kezek, hanem öklök is fordultak a hívásukat teljesítők felé.”

Teljes mértékben és komoly aggodalommal értek egyet a fenti megállapításokkal. A nyilatkozatnak viszont az a része, amely felszólít engem arra,

hogy hirdessem „az adakozók nemességét és itéljem el azokat, akik a rántottak pénzét akarják minden eszközzel maguknak megszerezni...”, arra a következtetésre kényszerít, hogy az amerikai zsidók pénzén fenntartott zsidó Joint dolgozói nem igen járnak templomba. Legalább is — zsidó templomba nem. — Ha ugyanis olykor-olykor kitűntetnek magas látogatásukkal szerény templomainkat, akkor hallhatják volna, hogy számtalanszor és ismételt — hogy csak szerény személyemről maradjak — szóltam arról a tragikus erkölcsi eltérésekről, amely abban mutatkozik, hogy a multban az egymással áldozatkésztségben versengő magyarországi zsidóság ma aliban igyekszik győzni, hogy minél több Joint csomagot, vagy segítyt „harcol” ki magának. Ennek a beteg jelenségnek gyógyulására javasoltam, hogy ne csak a tehetősök, de a Joint segítettek is — ha csak szimbólikusan néhány fillérrel is — adakozzanak a zsidó intézmények, vagy ügyek támogatására, hogy ismét erkölcsi törvénye váljék életünkben a közös leherülés köteleessége.

Meg kell mondanom, hogy kifogásolt cikkemet nem az öklöket lendítő jogosultak kivételével megjelöltem erkölcsiellen szellemes panaszal alapján írtam meg, hanem a hozzám fordult 70-80 éves öreg, beteg, megrokkant emberek siránkozásai alapján, akik nemcsak az öklöket, de még a kisujjukat is csak nehezen tudják megmozgatni. Ezzel kapcsolatban van egy ötletem. Azt a dalás urimbort, aki a 38-40 fokok lázzal, kelés számú üdöhely hiányában óráig átklára kényszerülő súlyos betegeket olyan kiváló szakértelemmel rugdossa és boxolja, helyezzék át oda, ahol jogtalan követelésekkel öklöl és támadó szellemes garázdálkodnak. Azokat a gyengédlelű és gyengéd fizikumú alkalmazottakat pedig, akiket 75 éves rokkant emberek inzultálhatnak, helyezték át súlyos beteghez. Ráfér szegény betegre.

A nyilatkozat felszólít, hogy ha panaszról értesülök, forduljak az illetékesekhez. Készséggel hangsúlyozom, hogy ezt minden esetben meg is teszem és hálás köszönettel nyilvánosom is elismerem, hogy a reklámciókat a legnagyobb készséggel

BALLON átlátszó, eső-, vihar- és lódenkabát
Márton és Szász V. Gróf Teleki Pál-utca 3.

orvosolják az illetékesek. Cikket az érdeklődők írtam, akiknek nem jut eszébe, hogy hozzájuk forduljanak és azért írtam, hogy ne legyen ok panaszra. Mert bizonyos, hogy a nyilatkozattevő illetékesek teljesen egyetértenek velem abban és demokratikus szempontból rendjén valónak találják, hogy minden jogos panasz kivétel nélkül meghallgatásra találjon és gyors elintéztetést nyerjen. Amikor pedig hátfáras megköszönöm a nyilatkozat szíves meghívását arra, hogy személyesen, látogatással meggyőződjem még a helyzetről, egyben tájékoztatást adok a véleményemről és kifejezésre jutatom, hogy adminisztratív, valamint a munka gyorsabb, megfelelőbb és nem utolsósorban egyszerűbb elintéztetése érdekében talán idővel jobb lenne, ha ezeket a látogatásokat a nyilatkozattevő illetékesek valószínűleg meg és így feltétlenül gyorsabban állapíthatnák meg a visszajelzésekkel, elejét véve sok panasznak. Általában pedig helyes lenne, ha az illetékesek panaszokról nyilatkoznak a demokratikus rendszernek megfelelően, amely lehetőséget adna mindenkinek kivétel nélkül, hogy panaszát előadhassa és gondoskodni lásson arról, hogy a jogos sérelmeket a leggyorsabbal orvosolják.

FIGYELEM!

Bátran lehet bárhová, ha nem zavarja az emberek rendezkedezését. A „Goli“ felhőmentőüzem (Rumbach Sebestyén-u. 8.) tulajdonosai vállalkoztak arra, hogy rövid idő alatt (estén tanfolyamon is) képezik a férfi felhőmentő (ing, sporting, ingkabát, alsónadrág, pizsama) szabását, varrását, mellyel ugye Erceben, mint bárhon, biztos existenciát teremthet bárki magának, melyről számos köszönő és elismerő levél tanúsít. Uj tanítás november elején kezdődik.

Gerő László kertész

Mikéfé volt növendéke, őszi sikertelést vállal. Virágárusítás a rákoskeresztúri temető előtti virágüzletében. Kéri a kedves hivatásos pártfogását.

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26 utca

Telefon hívó: 136-816

SZOMBATON ZÁRVA

BUTOROZOTT SZOBA, urnák szomszédra kiadó. Dohány-utca 14. II. s.

Glosszák a hétről

RENKIVÜL ÉRDEKES az a levél, amelyet az erdélyi zsidóság központi lapja, az *Egység* közöl és amelyet dr. Ritter Sámuel, az erdélyi cionista mozgalom egyik vezetője írt.

„Meg vagyok győződve — tartalmazza a levél — arról, hogy Izrael állam megvalósítása is csak akkor lehetséges, ha a világ minden országában élő zsidóság, ott, ahol él, megerősíti a demokratikus és antimperialis táborbeli haladó mozgalmak sorait, amelyek élén a Szovjetunió áll, a zsidó nép leghűségesebb támogatója. Ezeknek a valóban demokratikus erőknek a harcától függ a világ összes elnyomott népének felszabadítása, tehát Izrael államának függetlensége is.”

A MOSZKVAI „EINIGKEIT” gyönyörű cikkét közzétette Roza Seinfeld mozdonyvezetőről, aki példátlan hősiességgel tett tanúságot Sztálingrád ostroma idején. Eredetileg vasúti munkás volt. Amikor a sztálingrádi vasúti munkások utasítást kaptak, hogy ideiglenesen vonuljanak vissza keletre, Roza Seinfeld kérte, hogy továbbra is a tűzvonal közelében teljesíthesse szolgálatát. Erre sütnék jeltették ki olyan mozdonyra, amely hadianyagot szállított a frontra.

„Ezt a kistermetű, szőke hajfonatú, vidámszemű lányt ma már mindenki ismeri a Vinicakörnyéki vasútvonal mentén — írja az *Einigkeit*. — Különösen népszerű Roza Seinfeld a grecsai vasúti műhely munkásai körében, ahol négy év óta dolgozik.

Vele történt, hogy a kazántartó csavarok utközben meglazultak. Megerősítésük nélkül veszélyes volt a szerelvényt továbbvezetni, de ez csak akkor lehetséges, ha a mozdonyt leállítják. Roza nem törődve a forrássággal, félrekaparta a parázsló szénét és kijavította a hibát. A vonat pedig folytatta útját, mintha semmi sem történt volna.

Ilyen munkás Roza Seinfeld, a Kommunista Párt tagja, Proszkurov város képviselője. „Kezeljük úgy a kormányrudat, ahogyan Roza Seinfeld csinálja” — ez a jelszava sok mozdonyvezetőnek Vinica környékén.

Igy végződik az „Einigkeit” cikke a mozdonyvezetőről lett zsidó képviselőnőről.

AZ AMERIKAI „NATIONAL JEWISH MONTHLY” közli,

UTAZIK? Uj és használt BÖRÖND

aktatás, retikül nagy választékban, legolcsóbban

Repülő bőrönd (75-ös extra vászon bőrrel) és sarokkal Ft 198.—

LÁNG bőröndnél Népszínház-utca 26. Saját műhely. Használt bőröndöt vesznek.

Telefon: 136-033 — Szombaton zárva.

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ

Telefon 222-223. CONTACT porral írt polokat garanciával, szobánként 30 Ft-tól. Kórházak, pénzügy, szállodák karbantartása

hogy Mortimer May beadványt intézett az Amerikai Cionista Szervezethez, a ZOÁ-hoz és rámutat ebben arra a veszedelmre, amely az amerikai zsidóságot a születések számának csökkentésével fenyegeti.

A születések száma olyan mértékben hanyatlak az amerikai zsidóság körében, hogy — Mortimer May szerint — „race suicide”-ról, „faji öngyilkosságról” kell beszélni.

(Ugyanakkor meg kell említenünk, hogy a Szovjetunióban a zsidó népszaporodás egészen más képet mutat! A szocializmus államában, ahol megvalósult a nemzetiségek és fajok teljes egyenjogúsága, ahol a dolgozókat nem fenyegeti sem a munkavállalás, sem a betegség esetén való nélkülözés veszedelme, a zsidók biztosabb talajt éreznek a lábuk alatt.)

A NÉMET PÜSPÖKÖK — mint a *szécsi lapokban* olvassuk — pástörlevélben tiltakoztak a nürnbergi amerikai hadbírószigorú ítéletei ellen és követelik, hogy a halálra ítélt SS-brigantik ügyeit terjesszék fel az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága elé.

Most nem megyünk bele abba a vitába, hogy a nürnbergi amerikai hadbírószigorú ítéleteket hozott-e Vannak, akik ennek ellenkezőjét állítják. S úgy mondják, hogy a nürnbergi amerikai hadbírószigorú sok bűnösöt is jutni engedett... Ismételjük: most nem erről van szó.

Hát miről van szó? Arról, hogy a német püspökök urak bizony elfeledtek tiltakozni, amikor nem SS-legényekről, hanem „csak” egyszerű, ártatlan, a legnyak sem ártó zsidókról ítélték Nürnbergben és másfelé.

Auschwitzban sem volt fel-lebészés. Sőt, Auschwitzban nem volt elsőfokú bíróság sem. Akik odavitték, az bírói ítélet nélkül került a gázkamrába. De a német püspökök urak úgy hallgattak, mint dinnye a fűben.

MEGHALT ILOND BIBOROS, a „lengyel Mindszenty”, aki arról volt nevezetes, hogy a kielcei program után nyíltan, pástörlevélben a pogromhősök védelmére kelt.

Ilond Biboros sem találunk azok között, akik olyankor emeltek fel szavukat, amikor ártatlanokat kellett megvédeni. Ő is a bűnösök védelmezésére specializálta magát.

Az újpesti főrabbi belktatása

Vasárnap délután iktatták be ünnepélyes körülmények között dr. Murányi Miklóst, az Újpesti Izr. Hittközség főrabbiját. A nagyszámú közönség sorában megjelent Stöckler Lajos, az Országos Iroda elnöke és Domonkos Miksa, a Pesti Izr. Hittközség főbírája. Stern József főkantort szölkárokat énekelte, minchát imádkozott, majd dr. Scheiber Sándor, az Országos Rabbiképző Intézet tanára tartotta meg nagyhatású avatóbeszédét.

Dr. Murányi Miklós főrabbi székfoglaló beszédében hiteket a népi demokrácia mellett, nyomulékosan hangsúlyozta, hogy nem a gazdag kevesek, hanem a szegény dolgozó tömegek papja kíván lenni. A templomi ünnepség a Hatikva éneklésével ért véget.

Az istentisztelet utáni diszközgyűlésen a megnyitó beszédet Schwarcz Jenő, a hittközség elnöke mondotta. Utána Kerti László alelnök beszélt, majd sorra szólaltak fel: dr. Gálhidi Béla Újpest városa, Sándor Béla a Magyar Dolgozók Pártja, Kiss Áron, a református egyház, dr. Bánki Dénes a Független Kisgazdapárt, dr. Szemere Samu a Magyarországi Izraeliák Országos Irodája, dr. Kálmán Ödön az Országos Rabbiképző Intézet, dr. Hahn István az Országos Rabbiképző Intézet, dr. Sehr Zoltánné a MNDSZ, dr. Faragó József az Iehud, Schiffer László az evangélikus egyház, Váradi Sándor a Magyar Szabadságharcos Szövetség, dr. Schweitzer József a pécisi hittközség. Breszlauer László a Keren Hajeszd, Gáca Teri a Keren Kajemeth Leizrael, Reiner József a JOINT, dr. Schindler József a kecskeméti hittközség, Árvai Sándorné a WIZO, Zátory Imre a Szeretetház, Dauschinsky rabbi a rákospalotai hittközség nevében üdvözölték az új főrabbi, aki meghatóltan választott a felszólalásokra.

Fényképész Nyitva 8 órától 4 óráig Párlsi Nagy Aruház

Töltőtoll szaküzlet ARATÓ Javítás Budapest, Andrássy-ut 54. szám

Földzárlat javítás, villany-, rádiószereles VARNAI, Rákóczi-ut 9. udvarban. Tel.: 136-721.

Szabadsághegyen, a NOÉMI penzióban, Felhő-ut. 11. alatt

elsőrendű ellátás, hatalmas ásványi forrás, szobák. Ünnepeltre 3-4 fogadás. Továbbá Agancs-ut 3-ban újonnan berendezett

GYERMEKOTTHON pedagógus és orvos közreműködésével. (Az orv. rabbi és lelkiyele alatt) Tel.: 16-18-12.

HIREK JISZRAELRŐL, A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

Az új katonai győzelmek politikai jelentősége

A héten megpecsételődött az arab harci kísérletezések sorsa. Előbb a Negevben a délvídeken érték el a Hagana osztagai döntő győzelmet az egyiptomiak ellen, akiknek főerejét körülkerítették és lefegyverezték.

A már jelzett beér-sevai győzelem nemcsak a déli kibukók felé biztosította a zsidó utánpótlási vonalat, hanem a helységi és északra, Jeruzsálem felé áramló zsidó egyiptomiak üszkösítőit is elvágták.

A negevi harcokat követően Kankadzi csapatai Libanonj és szíriai erők támogatásával Galilea északi részében is támadást kíséreltek meg, amely kezdetben eredményes volt. Menara falu elfoglalásával az arabok stratégikailag fontos magaslatakat szereztek meg.

A Hagana ellentámadása azonban a Kol Jisrael vasárnapi jelentése szerint, teljes győzelmet hozott, a helységeit visszafoglalták a zsidó csapatok, az ellenséget messze, a határon túra vetették vissza. A Hagana főparancsnoka napirendjére adta a Jisuv tudomására, hogy egész Galileát megszüntették az ellenségtől. Az adott körülmények között az UNO megfigyelő gárdái „tüzet szüntess” intézkedését a zsidó főparancsnokság tudomásul vette és az előnyomulásban levő csapatokat megállította.

A zsidó részről nem provokált harcok győzelmi hírei jelentékeny mértékben megerősítették Izrael ügyét az UNO előtt.

A negevi győzelmek lényegében időszerezésként tették a Bernadotte javaslat Negevre vonatkozó részét.

Már pedig ez az angolszász tervezet elsősorban a Negev elcsatolását jelenti legfontosabb feladatának. Az eddigi tapasztalat szerint az UNO-nak nincs módjában a demokratikus népek harcaival kivívott valóságot megváltoztatni. Amikor az UNO megbízottja megváltoztatathatatlanságként ismeri el a Zsidó Államot, — és ezt ajánlja az araboknak is — úgy ez nem az UNO határozat elismerése, hanem

a Jisuv által megteremtett valóság tudomásulvétele.

A Hagana harcai szerezték meg Galileát és a Hagana negevi győzelmei teszik lehetetlenné azt, hogy az imperialisták egymás, vagy bábjaik között osszák fel ezt a stratégiai szempontból fontos és a Zsidó Állam számára nélkülözhetetlen területet.

A negevi győzelmek egyben a gházai bábormány megsemmisítését is jelentik, hiszen Egyiptom katonai erejének

meglőrésével az egyiptomi védelem alá huzódó „palesztinai arab kormány” is elvesztette létjogosultságát és föltámasztát.

A Hagana győzelmeit diplomá-

A Biztonsági Tanács fáradt erőlködése

jellemzi az UNO e heti Palesztina-munkáját. Jellemző, hogy nem a Politikai Bizottságot foglalkoztatják, — ahol a Bernadotte-javaslatokkal kapcsolatban a lényeges kérdésekről lehetett volna dönteni, mint például Izrael felvétele az UNO-ba — hanem csupán a Biztonsági Tanács ülészeit, amelynek tárgyalásaira az izraeli csapatok győzelmei nyomták rá a bélyeg.

A Biztonsági Tanács az adott helyzetben nem tehetett mást,

Az Egyesült Államok UNO-küldöttsége szilárdan kitart a habozás politikája mellett

A Párizsból érkező jelentések egyképpen megállapítják, hogy az Egyesült Államok UNO-küldöttségét a Palesztina-probléma nyitja, vagy tiúkos tárgyalásain teljesen paralizálta az amerikai elnökválasztás. Mesterségesen, diplomáciai cselekvésekkel elterelték, hogy a Politikai Bizottság a Palesztina-probléma előtt számos kevésbé aktuális kérdést tűzzön napirendjére. Ennek következtében

Sherlok külügyminiszter elhatározta, hogy egyelőre visszamegy Izraelbe.

A Biztonsági Tanács ülésein is az USA Bizottság lehetőleg távol tartotta magát a szavazásoktól és mindenféle véleménynyilvánításoktól. Mire e sorok napvilágot látnak, az elnökválasztás izgalmai elűnnek. Különösebb jóslási szándék nélkül is megállapítható, hogy az elnökválasztás után az USA Izrael ellenfelei közé fog tartozni. Ezért bizonyos fokig Izrael számára diplomáciai vereségnek kell tekinteni a Palesztina-vita elhalasztását az UNO-ban.

A brit sajtóban közreadott jegyzőkönyvek tanúsága szerint az angol és amerikai kormány megegyezett a Negevben létesítendő katonai támaszpontok kérdésében. Ezért akarják ismét egységgé ková-

ciai körökben fontosnak tartják a közvetlen zsidó-arab tárgyalások megindításának szempontjából is. Minél több bizonyosságot kapnak az arab államok arról, hogy a Zsidó Állam valóságát és katonai erejét nem lehet többé vitássá tenni, annál nagyobb a reményesség arra, hogy közeledik a közvetlen tárgyalások ideje.

mint önmagából újabb bizottságot kiküldve, ismét felhívta a feleket „Tüzet szüntess” rendelkezés kiadására,

és az UNO közvetítőjének tette feladatává, hogy a csapatok október 14-e előtti állásaiba történő visszavonulása után állapítsa meg a megszállt területek közötti határvonalakat. Az izraeli csapatok győzelme és ezek politikai fontossága azonban lehetetlenné teszi az izraeli kormány számára az elért eredmények feladását.

csolni az Arab Ligát, amit a Negev Transzjordánia és Egyiptom közötti felosztásával kívánnak elérni.

Az USA hír szerint el fogja ismerni Transzjordániát és bábkirályát, az angolok Egyiptomot is bevonják a Közelkeleten kiépítendő „védelmi” hálózatukba s közben Egyiptom szudáni igényeit a Negev egy részével akarják kiegyenlíteni.

A lapaszatlatok szerint azonban minden angolszász elképzelés felborul a Hagana teremtelte valóságon és azon a segítségen, amit a Szovjetunió vezetésével a népi demokráciák adnak, minden az imperializmus ellen küzdő népek.

A fiatal Zsidó Állam tekintélyt szerzett már magának a nemzetközi fórumon eddigi eredményeivel, amelyek között a legdöntőbb az a tény, hogy a zsidó nép sorsának irányítója most már maga a zsidó nép és Izraelről Izrael nélkül többé dönteni nem lehet.

Lapzártakor érkezett Párizsból

Az izraeli csapatok győzelmeinek híre zavart idézett elő az angolszászok Palesztina-politikájában, ami a Palesztina-vita

további elposványosításában jelentkezik. Jól értesült körök lehetségesnek vélik a közvetlen zsidó-arab tárgyalások megindulását most, miután az arab kormányoknak be kell látniuk Izrael államának valóságát — és erejét. Hír szerint az angolszászok fontolóra veszik: ne befolyásolják maguk is, fenti értelemben, az arab bábormányokat. Izraeli körök azonban továbbra is tartanak attól, hogy az amerikai elnökválasztás lebonyolódása után az angolszászok megkezdik imperialista politikájuk végrehajtását a Negevben.

(GELLERT)

Magyar zsidók újabb tömegsírjait találták meg Ausztriában

A gráci izr. hírközlés értesítette a budai Chebra Kadisát, hogy a Gleichenberg melletti Rűch és Pölten helységeiben 58 magyar zsidó holttestét találták meg két tömegsírban. Az exhumáláskor leveleket, feljegyzéseket, fényképeket, emlékeket és egyéb dokumentumokat találtak a holtak ruhájában, amelyek segítségével igyekeznek szemügyre venni a megáldapilani. Amint eddig megállapítható, főleg budapestiekről van szó s máhelyt az adatok feldolgozásával elkészülnek, a névjegyzéket elküldik Budapestre. Az Uj Élet, máhelyt a lista megérkezéskor közli. A magyar zsidó mártírokat egyelőre a traumausdorfi ideiglenes zsidó temetőben hantolták el.

Jóhangu kántor-metszőt keresünk.

Ajánlatok a Szolnoki Izraeli Hittközség címére küldendők be.

KI TUD RÓLA?

Dr. Singer István tisztviselőt,

okl. gazdaszt, századast, 101/41. volt, keresi édesanyja, Singer Erzsébet Bpest, Dembinszky-utca 19.

TÖBB mint 40 éve fennálló fűszer, esemege üzlet azonnali átadó. „Parnoszo Tujvo” jelű ígére a kiadóba.

MEGYESZÉKHELYEN egyeneműen háztartásomba, nagyon csinos, intelligens házvezetőnőt keresek. Loveleket „Mindenes van” jelűre, Arad környékére, Erzsébet körút 14., kérek.

HIVÁSRA házhoz jövők, délután otthon vállalok. Reiszfeldne, perákúr, Lövölde-tér 1.

KIVÁNDORLÓK!

Kedvezményes árban felszerelhetik magukat férfi és női fehérneművel, ágyneművel Ingilizánál, Szendkírályi-u. 2. (Rákóczi-utca). Hozott anyagból is elkészítjük.

MUNKA UTÁN KELLEMES SZÓRAKOZÁS EGY JÓ KÖNYV

Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBÓL

ANDRÁSSY-UT 58

ELŐFIZETÉS CSAK HETI HÁROM FORINT

Minden demokratikus-szellemű könyvet megtalál.
Naponta cserélhet. Beiratkozás bármikor.

Templom- és emléktáblavetítés Szigetváron

Nagyszámú közönség jelenlétében avatták fel október 10-én, az újjáépített szigetvári templomot, a templomban elhelyezett deportáltak és munkaszolgálatos mártírok emlékeit őrző táblákat. Ugyanakkor temették el a rémuralmak áldozatául szétlőtt Törökát.

Rosenberg Ernő kaposvári főkantor a pécsi templomkórus közreműködésével gyászszertartást énekelt, majd dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbi, a IX. izraelita közszékhelyet egyházi elnöke mondott a templom udvarán sirbabeiszegett Tórák felett gyászbeszédet.

A templom és emléktáblavetítés Lőránd Márton pécsi főkéntor által vezényelt pécsi templomi kórus énekvél kezdődött. *Rosenberg* Ernő kaposvári és *Löbl* Béla győri (volt szigelyvári) főkéntorok grászadalai után dr. *Krausz* Henrik főrabbi lépett a szószékre. Köszönetet mondott az Országos Iroda vezetőségnek, valamint a szigelyvári híveknek, hogy ismét a régi templomban hangzik fel az Istenhez szálló imádság. Ezután a templom falán elhelyezett emléktáblákat avatta fel. Megrázó erejű beszédében kérte az egyházak megjelent képviselőit, hassanak oda hívőiknél, hogy ítéljék el a fasizmusnak és annak illesztővének az antiszemizmusnak minden megnyilvánulását. *Fuchs* Károly a szigelyvári izr. hálkőzség elnöke köszöntötte a megjelenteket.

Annál Odön, a IX. izr. köz-
ségkerület elnöke az Ország-
os Iroda képviseletében mel-
lálta a gyászünnepegy jelen-
lőségét, kiemelve a magyar
zsidóságának a felszabadító
Sovjet Hadsereg iránt érzett
őszinte hálóját és rámutatott
arra, hogy az antiszemiz-
must Kelet és Nyugat egy-
aránt megveti. Kérte a meg-
jelenteket, hogy gyűlölet he-
lyett együttes munkával épít-
sék a szebb és boldogabb élet
lehetőségét. Dr. Werner Ist-
ván, a pécsi hitközség és a
IX. községkerület, Piros Fe-
renc Somogy vármegye tör-
vényhatósága, Takács László
a MDP, dr. Zágon Gyula fő-
jegyző a járás, Lindenberg
Miklós százados a honvédség
névben fejezte ki együttér-
zését. Fischer István vette át
az emléktáblákat, majd a
meghatal ünnepség dr. Krausz
Henrik főrabbi imájával vé-
getett. A kegyeletes ünnepség
mintaszerű megrendezése
Fischer István érdeme.

A szlovákiai zsidóság nyomában

(Az Új Élet munkatársának riportorozata)

II.

Zsidóság rabbi nélkül

A szlovenszói zsidóság gazdasági helyzete se nem jobb, se nem rosszabb, mint más országban. A kereskedői pálya és mind az a kenyérkereseti lehetőség, ami a magángazdálkodással összefügg, itt is dekonjunktúrában van. Természetesen sokan küzdenek az egzisztenciális bizonytalanságban. Régi emberek ezek és bajos új elhelyezkedést találniok. De jogtalanul vádolják őket a feketekereskedelemmel; ha van illegális kereskedelem, ebben egyformán veszik ki a részüket zsidók is, keresztények is. 30.000 zsidóból mintegy 2.000 szorult támogatásra és ebben részesül is, de féltő, hogy ez a szám emelkedni fog, ha a tartalékunk elfogy. A zsidók Központi Bankja működik még és teendője a megingott zsidó egzisztenciák megmentése vagy átátumasztása. Természetesen a Joint itt is nagy szerepet játszik nemcsak az egyesek, hanem a közösségi zsidó élet megsegítésében is.

Minden szlovákiai városban vagy járási székhelyen van zsidó hitközség, de mindenütt csak egy. A zsidó intézményekben egykori ortodox és neológ árnnyak együtt dolgozik. Igen kevésbé munkát fejt ki a faj üldözötték szövetsége, amelynek főfeladata a vagyoni restitúció és rehabilitálás. A kormányzat demokratikus szellemének sikerét elősegíti. De amennyire szelvényes a kooperáció a zsidó közintézetek és hatóságok között, annyira elszigetelt a zsidóság társadalmi élete. Társadalmi életéről a szóvak régi értelmében nem is lehet beszélni. A zsidó családok önmaguknak élnek és egymás között is keveset jönnek össze. Keresztény és zsidó érintkezés csaknem teljesen megszűnt az obligát kontaktuson kívül. Ezt nemcsak a fasiszta időkben tanúsított magatartás indokolja, hanem az is, hogy az antiszemitizmus itt sem kisebb, mint minden országban, amelyet a hitleri gyűlölködés megfertőzött. A kormány minden jószándéka mellett is élesen élnek a reakciós erők és mint az augusztus 20-ki sajnálatos tüntetés mutatta, olykor ki is törnek és rombolva garázdálkodnak.

Szlovákia zsidó életét legjobban jellemzi, hogy rabbi egyáltalában nem működik Szlová-

kiátban. Az összes rabbik *üldöz-
tatl estek a fasizmusnak és új
szukreszcencia nem keletkezett.*
Pozsonyban: jelen voltam az
egyik templom kol nidréjén és
rabbi helyett dr. Fiederer, a
központi iroda elnöke tartotta
a dróset szlovák nyelven. Ez az
istentisztelet mélyen meghatólt.
Széphangu előbándokzó vezette
az istentiszteletet. Öreg embert
egyellen egyet láttam és 16—18
év közötti sihedert egyet sem.
Az egész zsidóság 30 és 50 év
közötti férfiakból áll. Jom Kip-
purkor a kohaniták áldásai
csupán két kóhén mondotta: több
a hajdan oly népes és váltakozó
kibében nem akadt. Lehet, hogy
a régi orthodox templomban —
ahol nem jártam — ez a szám
nemileg nagyobb volt. Nem tett
ráam jóimpressziót, hogy ezt az
utcat a város közepén, ahol a
templom van, zsidowszka utcák-
nak, zsidó utcáknak nevezik és
így szól az utcatábla is. Azt hi-
szem, ez ma már mégis anakro-
nizmusnak elnevezés és a gettóra
emlékeztet.

Zsidó tudományos kapacitás, nagynevű cadók, nincs Szovákiában. Verbán él 73 éves korban Reich Koppel egykori budapesti orthodox rabbi fia, de mil csinábjón 15 főnyi hitközségben, különben is megzonglalt egészségi állapota folytán nem ténylez. Besztercebányán él Schönfeld Aron nyugdíjas rabbi. Magyarországról jött néhány talmudban jártas ember: a dajken rabbi-funkciót igyekszik betölteni, a sakter pedig előlépett dajkenné. A pozsonyi jesáva vezetői — talir akik Éleben maradtak — tanítványaikkal együtt kíváncsiak. Dunaszerdahely és Nyitra ismertebb rabbiképes vezetői Amerikába költöztek. Kassán próbálkozott meg nemrégén egy rabbi névre érdemes talmudista jesávát szervezni, de nem sok eredménnyel. Fáj látni, hogy ebben az országban, amely a zsidó vallásos tudomány forrása volt, ez a forrás mennyire kiapadt és kiszáradt. A pozsonyi központi iroda számára mindegyetü problémát jelent. Az a néhány orthodox talmud-chóchem aki zsargonpróbákációjára fenn akarja tartani az intenzívebb zsidó hitéletet, nem tudja visszavárázsolni, még részben sem, a hajdani időkelt. Neológ rabbil nem használhatnak és így a utánpótlásban a budapesti rabbiképző főiskolára nem gondolhatnak. Vagy szlovák vagy jiddis hitélet vezetői kellene.

egy igazi tekintély, aki előtt mindenki meghajolna, aki előtt önhozz a zsidóságra és elvesztett reményeikre visszahátná!

A szlovenszókai zsidóság anyanyelve ma már a szlovák. A régi nemzedék természetesen kitűnően tud magyarul és németül, de a fiatalabb generáció szlovákul él és beszél. Jártam a pozsonyi központi irodában és ott mindenki szlovákul beszélt. Nem igaz tehát az a vád, amit az antiszemita ma is terjeszt, hogy a zsidóság az is németesít vagy magyarosít. Fájdalom: az akkori magyar rezsimre, amely a szlovákiai zsidóságot azon a területen is, amely az első bécsi döntéssel rövid időre visszakerült Magyarországra, oly kegyetlen módon deportálta, a zsidóság nem tud szeretettel visszagondolni. Zsidó iskola nincs, a zsidóságot szlovák iskolákban tanul. Az állami iskolákban respektálják a szombatot és aki nem akar, annak szombatot nem kell írnia.

A zsidó hitközségek fenn tudják tartani magukat. A Joint csupán szociális célokra áldoz, főleg a mintaszervi szép kórház fenntartásához járul hozzá. Megnéztém ezt a kórházat. 100 ágyas modern intézmény, teljes körű orvosi berendezéssel. 1931-ben épült, egészséges, dombos városrészben. Háromemeletes magas, minden speciálításnak külön osztálya van, hét főorvosa, külön sebészeti és segédorvosi karral. Orihodox kóser konyhatudnak benne. A Joint és a bejegyző utalja be a legtöbb páciens. Az I. osztályu beleg 350 koronát, a II. osztályu 200 koronát, a III. osztályu 100 korona napi ápolási díjat fizet, ami igen elenyésző. A kórház igazgatói szobájának ajtaján látni hirdeti, hogy a kórház a Joint támogatását élvezi. Ugyancsak a Joint támogatja a népkonyhát is, amelyen sok szegény zsidó élkezik, de élkezik benne keresztény is.

A zsidó hitközség bevételi forrása Pozsonyban a kulluszadó, gabella, templomi üllőhely. A kulluszadó jelentékeny részét az teszi ki, hogy azok a kike-reztoltakett zsidók, akik ki akarnak vándorolni és így viszs-zetérnek zsidó hitűkre, kötele-ség megfizetni a hitközségi adót attól a naptól fogva, amikor zsidó vallásukat elhagyják. Ez igen jelentékeny összegeket tesz ki.

A zsidóságának kitűnően szerkesztett haviapja van „Tribune” cím alatt. Nagyjelműtűmu, nyolc oldalon jelenik meg (az Új Élet 16 oldalának megfelelő terjedelemben) és szép olvasó táborra van. A ros hásonoi szám első oldalán szlovák és magyar kormányfődelegátusokról: készült fényképet közli posztonyi táncszokásaik arika-mából. A lap természetesen szlovák nyelven. „De-rech” név alatt szlováknyelvi ifjúsági lap jelenik meg. Van ezenkívül jiddisnyelvi újság is. (Folytatjuk)

Kivándorlók ingóságait az-
szertől csoma-
golja, kiviteli
okmányait be-
szerzi, gyorsan és
olcsón továbbítja

Hecht Gusztáv
nemzetközi szállító

60 éve fennálló
irodája V., Árpád-
utca 14.
Telefon: 123-267.

HAJFESTÉS - HAJÁPOLÁS
AMER (hideg) DAUER
RENCZES JENŐ HAJFESTŐM. - CSENGERY U. 84

Székelty Emil ékszerész
Eákóczi-u 23
Díllánc, ékszer, arany, ezüst.
6 ór. vez. csatl. és elad.

Oroszországból megérkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Név:	Szüli év:	Láger:	Pontos cím:
Lana Mihály	1906.	101/16.	Krasznalucsa, Wessélányi-utca 10.
Barna György István	1910.	104/4 és 108/8	Károly, Ulászló-u. 17.
Dr. Lönxner Mór	1902.	101/4.	Kunfy Zsigmond-u. 23.
Lelehter Gyula	1905.	101/39.	Szt. László-ut. 13.
Adám Emil	1916.	107/13.	Kisecsel.
Brandl Zoltán	1915.	103/6.	Zaporozsje, Záhenger-sziget.
Burkinger Zsigmond	1914.	100/2.	Dózsa György-ut. 38.
Reck Géza	1919.	105/32.	Alkotmány-utca 4.
Bodor György	1913.	101/16.	Pasarát-ut. 17.
Davidovics Mór	1914.	105/3.	Csejébanzsk, Alkotmány-utca 4.
Kala Gyula	1916.	105/3.	Zaporozsje, Kármány-utca 4.
Ráczovits György	1920.	5/2.	Demianich-utca 29/a.
Roth Menyhért	1901.	101/16.	Parfacs István-ut. 22.
Follák László	1904.	109/42.	László Ferenc-ter. 9.
Szlamon Béla	1908.	101/12.	Alkotmány-utca 4.
Szlamovics David	1914.	109/34.	Alkotmány-utca 4.
Schiller István	1908.	701/16.	Alkotmány-utca 4.
Schwimmer Sándor	1919.	5/2.	Alkotmány-utca 31.
Várdi György	1923.	101/35.	Alkotmány-utca 59.
Weisz József	1911.	101/41.	Hungária-ter. 105.
Weisz László	1923.	101/45.	Rákóczi-ut. 4.
Boros István	1914.	101/41.	Váci-ut. 4.
Háger Dezső	1915.	108/31.	Arany-ut. 45.
Mochbauer Andor	1923.	101/35.	Rákóczi-ut. 6.

Oroszországban, ZAPOROZSJE 7100/6 lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Ashenfeld Károly, Bpest, Károly-u. 100.	Kurländer Eudre, Erdély, ügynök, szül. 1909.
Báier Ferenc, Erdély, gépügynök, szül. 1911.	Klein Adólf, Erdély, asztalos, szül. 1913.
Berkovits József, Erdély, bádogos, szül. 1911.	Mund Elek, Erdély, mészáros, szül. 1910.
Beer László, Erdély, kereskedő, szül. 1914.	Múza Sándor, Kolozsvár, közgazdász, szül. 1918.
Birnbaum Ernő, Erdély, kereskedő, szül. 1918.	Molnár József, Bpest, szőlőművelő, szül. 1918.
Csejéki Imre, Szolnok, kőfaragó, szül. 1915.	Nádai Pál, Bpest, borbély, szül. 1900.
Colling László, Bpest, vegyész, szül. 1919.	Rusztai Béla, Szombathely, mészáros, szül. 1916.
Felsner Miklós, Erdély, kereskedő, szül. 1913.	Rosenblum Béla, Bpest, pék, szül. 1908.
Friedmann Mór, Erdély, asztalos, szül. 1911.	Reichard Ignác, Erdély, szül. 1924.
Fruchter Marcel, Erdély, kereskedő, szül. 1917.	Roth Béla, Debrecen, szabó, szül. 1912.
Dr. Freiburger Eudre, Bpest, háziorvos, szül. 1911.	Rothendler Andor, Erdély, kereskedő, szül. 1919.
Tischer Zoltán, Szatmár, kereskedő, szül. 1922.	Reichmann Sándor, Erdély, keresk., szül. 1918.
Freund Dezső, Bpest, vasügynök, szül. 1909.	Rozsnyai László, Szeged, újságíró, szül. 1916.
Gara István, Debrecen, mérnök, szül. 1913.	Salamon Ábrahám, Erdély, keresk., szül. 1908.
Gross Ferenc, Erdély, kereskedő, szül. 1911.	Self Hermann, Erdély, kereskedő, szül. 1916.
Goldblatt József, Erdély, kárpitos, szül. 1915.	Stern F. László, Bpest, faszobrász, szül. 1913.
Horowitz Péter, Bpest, textilműves, szül. 1912.	Stern György, Temesvár, ügyész, szül. 1913.
Hartmann Andor, Bpest, sárgafestő, szül. 1913.	Sattler István, Szombathely, könyvtáros, szül. 1916.
Herscovits Mór, Erdély, asztalos, szül. 1910.	Szabó Henrik, Bpest, aranyműves, szül. 1922.
Jakab Sándor, Erdély, bádogos, szül. 1914.	Szántó Pál, Bpest, kereskedő, szül. 1910.
Klein László, Bpest, lakatos, szül. 1903.	Tellerbaum Kálmán, Debrecen, könyvtáros, szül. 1917.
Kahn Jenő, Erdély, lakatos, szül. 1918.	Wengarten Márton, Pécs, keresk., szül. 1915.
	Weisz Márton, Erdély, kőfaragó, szül. 1913.

Oroszországban, Dombász-ban (Voroslovgrád) tartózkodók névjegyzéke:

Gara György, Bpest, ezüstműves, szül. 1909.
Klein Tibor, Nyírmada, tanító, 38 éves.

DEGOB Információs Osztály (VII., Bethlen-tér 2., I. 36.) közlése.

TAKARÉKOSKODJ A PAPIROSSAL!

A „DEBORA” Női Csoport ezúton meghívja Önt és b. családját az 1948. évi november hó 8-án, szombaton este 8 órai kezdettel új helyiségünkben Erzsébet-körút 19., I. emelet tartandó **ZÁRTKÖRŰ CSALÁDI TEAESTJÉRE**.
Uzsonna, tánc, kitűnő műsor. — Csak meghívottak családjaival és vendégei részére.
Viszonylatára a Vezetőség.
Rendes heti összejöveteleinket minden szerdán este 7 órakor tagok és tagok vendégei részére ugyanitt tartjuk.

Ha sarköre van szüksége

nézze meg raktáramat, november-december hónap biztosan megveheti nálam. — (Esetleg üzletemet átadom.)

LÖWY J. utóda

II. ker., Fő-utca 79. — Telefon: 160—573.

H I R E K

— **Orthodox vallásos félóra a rádióban.** November 9-én, 8 óra 30 perckor vallásos félórát közvetít a budapesti rádió a stúdióból. Beszédet mond **Schück Jenő** főrabbi, lelkész-százados. Énekel: **Fisch József** főkantor és a Kazinczy-utcai főtemplom énekkara. Vázonyel: **Speiser Márton**. Kísér: **Gottschall Jakab**. Szólamot énekel: **Kollmann Ármán**.

— **A Zsidókörház újépítelt laboratóriumának felavatása.** A fasiszta banditák által lerombolt és most újépítelt zsidókörház laboratóriumát november 8-án, déli 12 órakor avatják fel ünnepélyesen. Ez az avatás méltóképpen sorakozik ahhoz a nagyszabású munkához, amely a felszabadulás óta a zsidókörházat fejlesztették és tökéletesítették.

— **„Kiváló munkás” kitüntetés a Joitinnál.** Weisz Jenő, a Joit Vidéki Osztályának vezetőjét, a Sas-utcai MDP szervezet elnökét a napokban a „Kiváló munkás” kitüntetésben részesítették. Weisz Jenő ezt a megtisztelő kitüntetést a vidéki osztály reorganizációjával, a munkafegyelm erősítésével és a közlekek közötti munkaversenyek rendezésével érdemelte ki. A Joit elnöksége által részére jutalomként adott 1000 forintot Weisz Jenő, a francia bányászok javára ajánlotta fel.

— **Önég Sabbath ünnepség az óbudai hitközségben.** Szombaton este az óbudai hitközség kulturműhelyében, a hitélet elmélyítésére, Önég Sabbath ünnepséget rendeztek, amelyen **Szűcs Zsigmond** hitközségi elöljáró üdvözölte a nagyszámú közönséget, majd dr. **Neumann József** főrabbi ismertette a heti szidrárt. **Spatz Nándor** hitközségi elnök nagyobb beszédében beszámolt a hitközség vezetőségének háromévi munkájáról és eredményeiről. Kiemelte az Országos Iroda segítségét és támogatását. Bejelentette, hogy a terhelhetatl értesítést küldött a hitközségnek, hogy Országos Gyula kultuszminiszter 50.000 Ft-ot utalt ki az ősi óbudai zsidó templom restaurálására. **Hutterer Mór**, a Chevre főtitkára felszólalása után, **Alter Miksa** és **Kohn Jenő** kántorok énekeltek jiddis dalokat.

— **A Dózsa György-utai Talmud Tóra Egyesület**, f. hó 4-én, csütörtök délután, 1/5 órakor kezdő biblia magyarázó előadásait feleltek részére. Az Önég Sabbath összejövetelek ünnepélyes kezdete november 6-án, szombaton délután 4 órakor lesz. Házigazda **Levendel József**.

— **Dr. Weisz Miksa** debreceni főrabbi ünnepsége. A debreceni statusquo hitközség Szimchat Tóra este a debreceni hitközség rendezésében társas halvaesort rendezett dr. **Weisz Miksa** főrabbi tiszteletére abból az alkalomból, hogy anyakönyvvizető főrabbi

választották. **Csenecri Leó** hitközségi elnök. **Schreiber Jakab** orth. hitközségi elnök, dr. **Schwartz Artur**, a Chevre Kadisa elnöke, **Hoffer Béla** és **Klein Ferenc** a vallásügyi bizottság nevében, dr. **Aczél Jenő** a szentgyörgyi baltársak nevében, **Svéd Endre** a szentannai baltársak nevében, dr. **Ungár Ferenc** a deportáltak nevében üdvözölték a főrabbit és feleségét. Dr. **Weisz Miksa** meghatott szavakkal mondott köszönetet ezért a bizalomért és szeretetért, amellyel eddig is segítettek nehéz munkájában. Beszédében kifejtette, hogy őt szolgálata avatja méltóvá erre a megtisztelő feladatra.

— **A Zsidókörházban a látogatási idő megváltozott** a következőképpen: Hétköznap 5-10 1/2-ig, szombat, vasárnap 2-4-ig. A Bródy gyermekkörház látogatási ideje: kedden és csütörtökön 2-3-ig, szombat és vasárnap 2-4-ig.

— **Keresés.** Davidovics József (régi címe: Vadász-utca 3.) keresi **Pepi Davidovics Tel Aviból**, Erdélyből a Pesti Izt. Hitközség útján I. 16. alatt.

Goldklang Jakab,

a budapesti orth. hitközség közismert Talmud-chachamja, 64 éves korában, rövid szenvedés után, Szombat-Ácses napján elhunyt.

Gyászolják gyermekei: **Burger Mór**, **Schlesinger Adólf**, dr. **Göndör Arnold**, dr. **Göndör Sándor**, dr. **Göndör Frigyes**, **Kovács Artúr**, sógora **Rózsányi Zsigmond**, vejai: **Schlesinger Adólf**, **Kovács Artur**, menyje: dr. **Göndör Arnold**, unokái: dr. **Burger Ottó**, **Burger Andor**, **Göndör Tessa**, **Göndör Vera**, **Kovács György** és nagyszámú rokonság.

SZÉP UTCAI SZOBA. nem különbejártú, foglalkozással bíró fiatal leányoknak kladó. Megbízhatóság: Thököly-ut. 53. földsz. 1.

Üzlethelyiségem.

textil, kőszövőt, férfi- és női ruha iparom van,

társat keresek.

„Szakember” jellegre a kiadoba.

IDŐSEBB, magányos hölgy, keres különbejártú szép, üres szobát, Andrassy-uton vagy bármelyik mellékutca elején. „Kizárólag Terézvárosban” jellegre a kiadoba.

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánljuk elsőrendű főzőnő, nagy gyakorlatú. Rákóczi-ut. 64. II. 27. a.

TISZTA SZOBA, megbízható uriembernek kladó. Cím a kiadoba.

UTCAI SZOBA, uri, kóser ellátással, esetleg idősegyének ápolással is. Podmaniczky-utca 37. II. 7.

